

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет медичних технологій діагностики та реабілітації

Кафедра сучасних технологій діагностично-лікувального процесу

Д.М. Свищенко
2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВК 8 ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ З ОСНОВАМИ БІОЕТИКИ

(шифр і повна назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 22 Охорона здоров'я

спеціальність 223 Медсестринство
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Медсестринство»
(назва освітньої програми)

факультет медичних технологій діагностики та реабілітації
(назва)

вид дисципліни вибіркова
(обовязкова/вибіркова)

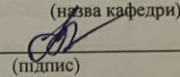
Дніпро
2019

Розробники: проф., д.біол.н. Шевченко Т.М., доц., к.мед.н. Фаузі Є.С.
(вказати розробників: ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри сучасних технологій
діагностично-лікувального процесу
(назва кафедри)

Протокол від " 18 " червня 2019 року № 27

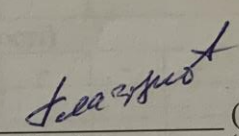
Завідувач кафедри сучасних технологій діагностично-лікувального процесу
(назва кафедри)

(підпис)

(Шевченко Т.М.)
(прізвище та ініціали)

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету медичних технологій
діагностики та реабілітації
(назва)

Протокол від " 29 " 08 20 19 року № 9

Голова НМРФ
(підпис)

(Глазунов С.В.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри сучасних технологій діагностично-лікувального процесу на наступний навчальний рік
(назва кафедри)

20__/20__ н. р.   протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р.   протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р.   протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р.   протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

Навчальний рік	Курс	Семестр	Підсумк. контроль			Індивід. завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)					
			екзамен	залік	курс. робота	форма	кількість		всього	аудиторні				самостійна робота
										всього аудиторні	лекції	практичні	лабораторні роботи	
Денна форма навчання														
2020/21	3	5		5д				3	90					
20__/_														
20__/_														
20__/_														
20__/_														
Вечірня форма навчання (за наявності)														
20__/_	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20__/_														
20__/_														
20__/_														
20__/_														

ОП «Медсестринство», термін навчання – 3 роки 10 місяців

1. Мета дисципліни: набуття знань з «Історії медицини з основами біоетики», які необхідні для забезпечення фаху «Медсестринство», а також для формування особистості медичного працівника. Забезпечити необхідне медичній сестрі формування свідомої медичної освіти.

Компетентності за ОП –

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: дисципліна викладається для студентів бакалаврів та базується на знаннях ними філософії, історії та культури України, а також на основі попередньо отриманої освіти, а саме біології, основ етики та естетики.

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- методи історичного досвіду та мислення;
- основні етапи становлення та розвитку медицини;
- основні етапи становлення та розвитку медсестринської справи;
- історію та головні принципи біомедичної етики;
- моральні норми внутрішньо-професійних взаємовідносин, моральні норми взаємовідносин медичної сестри і лікаря-клініциста;
- сутність морально-етичних проблем при проведенні генетичних досліджень в медицині, трансплантації органів і тканин людини, а також проблем, пов'язаних з діагностикою захворювань, які передаються статевим шляхом, та СНІДу;
- особливості морально-етичних відносин: в психіатрії, пов'язаних з діагностикою злочинних новоутворень.

Студентам необхідно вміти:

- вести бібліографічний пошук наукових джерел з історії медицини та біоетики;
- впроваджувати у практику роботи методи історичного дослідження медицини;
- використати помилки та переваги становлення та розвитку вітчизняної та світової медицини;
- при вирішенні моральних конфліктів керуватися перш за все інтересами пацієнтів;
- захищати: право пацієнтів на інформацію, право вибору і волю дій, недоторканість особистого життя, як основу людської гідності пацієнтів, зберігати конфіденційність (лікарську таємницю);
- проявляти тактичність і делікатність при спілкуванні з хворими та рідними хворих людей;
- оцінювати ступінь ризику для учасників експерименту при проведенні досліджень і попереджувати недопустимий ризик;
- відстоювати моральну гідність і чистоту медичної професії.

Програмні результати навчання (ПРН) –

ПРН 6 – забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 18 – організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.

ПРН 19 – проводити медико-гігієнічну пропаганду.

4. Структура навчальної дисципліни:

Форма навчання денна

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин				Примітки			
		лекції	практичні	Лаб. заняття	Самостійна робота	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.
5 семестр									
1	Тема 1. Історія медицини як наука. Мета, завдання історії медицини, методи дослідження.	2	1	-	2				
2	Тема 2. Медицина первісних часів та стародавнього світу.	2	1	-	4				
3	Тема 3. Медицина середньовіччя.	2	2	-	6				
4	Тема 4. Медицина нового та новітнього часів.	2	2	-	6				
5	Тема 5. Сучасна українська медицина. Проблеми та перспективи.	2	2	-	8				
6	Тема 6. Біоетика як наука. Біоетика – основа медичної практики. Біоетичні аспекти взаємин суб'єктів лікування.	2	2	-	8				
7	Тема 7. Біоетичні проблеми репродукції людини. Біоетичні, соціальні та правові проблеми медичної генетики.	2	2	-	8				
8	Тема 8. Новітні медичні технології в контексті біоетики.	2	2	-	6				
9	Тема 9. Біоетичні аспекти в медицині. Проблеми соціальної етики в медицині. Проблеми евтаназії.	2	2	-	8				
Всього		18	16	-	56				

5. Схема формування оцінки:

5.1. Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	60-63
		0-59

5.2. Форми та організація оцінювання:

Поточне оцінювання:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Контрольне тестування за темами 1-9	3, 5, 7, 9, 11, 13, 15 тиждень	10 балів x 9
Оцінювання самостійної роботи – підготовка аналітичного огляду з заданої теми	16 тиждень	10 балів
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання – 100		

Підсумкове оцінювання:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Диференційований залік	17 тиждень	100

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна – мультимедійний пристрій.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Підручник до вивчення курсу «Історія медицини з основами медичної біоетики та біобезпеки» [Електронний текст] / П.М. Полушкін, В.О. Пацан – Д.: ДНУ, 2018. – 384с.
2. Підручник до вивчення курсу «Історія становлення та розвитку лабораторної справи» [Електронний текст] / Т.М. Шевченко, П.М. Полушкін – Д.: ДНУ, 2018. – 102с.
3. Полушкін П.М. Історія медицини. Електронний підручник. ДНУ. Репозитарії. 2016. – 240с.
4. Терашкевич Г.Т. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти: навчальний посібник. – Львів: Світ, 2008. – 344с.
5. Москоленко В.Ф., Попов М.В, Біоетика: філософські – методологічні та соціально-медичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 218с.
6. Запорожан В.М. Біоетика: підручник / В.М. Запорожан, М.Л. Аряев. – К: Здоров'я, 2005. – 288с.
7. Назар П. С., Вілемський Ю. Г., Грандо О. А. Основи медичної етики. – К.: Здоров'я, 2002. – 344с.
8. Полушкін П. М. Тестові завдання з курсу «Історія медицини». Дніпропетровськ, ДНУ, 2001. – 20с.
9. Полушкін П.М. Історія медицини. Конспект лекцій. Дніпропетровськ, ДНУ, 2000. – 30с.
10. Актуальні сторінки історії медицини в Україні. Під ред. Б.П. Криштопі. – К.: Здоров'я – 1978. – 193с.
11. Верхратский С.Л., Заблудовський П.Ю. Історія медицини. – К.: Вища школа, 1999. – 431с.
12. Полушкін П.М. Методична розробка з курсу «Історія медицини» для студентів медичного відділення БМІ ДДУ. Дніпропетровськ, ДДУ, 1998. – 61с.
13. Заблудовський П.Ю. Історія вітчизняної медицини. – К.: Вища школа, 1971. – 398с.
14. Кузьмин М.К. Історія медицини. – М.: М. 1978. – 348с.
15. Сорокіна Т.С. Історія медицини. Курс лекцій. – М.: УДН. 1988. – 72с.

Додаткова:

1. Егоренков А.И. Методика изучения биоэтического правила «информированного согласия» / Практична філософія, К., 2007, № 1, С. 47-56.

2. Чашин М.О. Організація і розвиток системи етичної експертизи в Україні. В кн.: «Організація та проведення етичної експертизи біомедичних досліджень». Київ: Сфера, 2006, С. 27-32.
3. Єгоренков А.І. Етичний аспект медико-біологічної освіти / Безперервна професійна освіта: теорія і практика, К., 2005, №1, С. 98-106.
4. Єгоренков А.И., Яворовский А.П. Возможные способы повышения эффективности проведения биоэтической экспертизы / В сб. «Этические комитеты: настоящее и будущее» под ред. С.В. Вековшиной и В.Л. Кулиниченко, К., «Сфера», 2004. – С. 43–50.
5. Статут Національного наукового центру з медико-біотехнічних проблем при Президії НАН України. – Київ, 2003.
6. Єгоренков А.И. Формирование навыков системного анализа биоэтических проблем в процессе обучения учащихся и студентов медико-биологических факультетов. К., «Науковий світ», 2003, 97с.
7. Єгоренков А.І. Принципи моделювання у вивченні біоетики студентами-медиками / Педагогіка і психологія професійної освіти, К., 2003, № 2, с. 108-117.
8. Єгоренков А.И. Разработка программ курса основ биоэтики как элемента «опережающего» университетского образования / В сб. «Антологія біоетики» под редакцией Ю.І. Кундієва – Львів: БАК, 2003 – 592 с., С.495-505.
9. Гончарук Е.И., Єгоренков А.И., Яворовский А.П. Опыт работы комиссии по биоэтике Национального медицинского университета им. А.А. Богомольца: научные и дидактические аспекты / В сб. «Философский век», альманах № 21 – «Науки о человеке в современном мире», ч. 1, С.-Пб. 2002. – С. 314-324.
10. Рекомендации комитетам по этике, проводящим экспертизу биомедицинских исследований. – ВОЗ, Киев, 2000.
11. Бартко А.Н., Михайлова Е.П. Биомедицинская этика: теория, принципы и проблемы. Части 1 и 2. - М.: Изд-во ММСИ, 1995-1996.
12. Биомедицинская этика /Под ред. В.И. Покровского и Ю.М.Лопухина. Вып. 2. - М.: Медицина, 1999.
13. Биоэтика: принципы, правила, проблемы /Под ред. Б.Г. Юдина.- М.: Эдиториал УРСС, 1998.
14. Введение в биоэтику /Под ред. Б.Г. Юдина. - М.: Прогресс-Традиция, 1998.
15. Биомедицинская этика /Под ред. В.И. Покровского. - М.: Медицина, 1997.
16. Врачебные ассоциации, медицинская этика и общемедицинские проблемы. Сб. Официальных документов. - М., 1996.
17. Этика практической психиатрии. Руководство для врачей / Под ред. В.А. Тихоненко. - М., 1996.
18. Врачи, пациенты, общество. Права человека и профессиональная ответственность врача в документах международных организаций. - Киев, 1996.
19. Этико-правовые аспекты проекта «Геном человека». Международные документы и аналитические материалы / Под ред. Б.Г. Юдина. - М., 1994.
20. Гиппократ. Избранные книги. - М., 1994.
21. «Декларация об участии психиатров в исполнении смертного приговора» Всемирной психиатрической ассоциации 1989 года.
22. На грани жизни и смерти: краткий очерк современной биоэтики в США. / Под ред. Д. Уиклера и др., пер. с англ. - М.: Знание, 1989.
23. Деонтология в медицине. В 2-х томах / Под ред. Б.В. Петровского. - М.: Медицина, 1988.
24. Силуянова И.В. Современная медицина и православие. - М., 1978.
25. «Гавайская декларация» Всемирной психиатрической ассоциации 1977 года.

8. Інформаційні ресурси:

Репозиторій ДНУ www.repository.dnu.dp.ua:1100

Бібліотека ДНУ – <http://library.dnu.dp.ua/>

Обласна медична бібліотека – <http://medlib.dp.gov.ua/jirbis2/ua/>

Зміни на 2019-2020 навчальний рік

Згідно наказу по ДНУ № 276 від 10.09.2019р. кафедра сучасних технологій діагностично-лікувального процесу перейменована на кафедру загальної медицини з курсом фізичної терапії.

Завідувач кафедри

Шевченко Т.М.